

Марина Зуєнко,

доктор філологічних наук, доцент,
директор навчально-наукового інституту іноземних мов,
Полтавський національний педагогічний інститут
імені В. Г. Короленка
<https://orchid.org/0009-0009-6467-2387>
м. Полтава, Україна

Валентина Воскобойник,

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри романо-германської філології,
Полтавський національний педагогічний інститут
імені В. Г. Короленка
<https://orcid.org/0000-0003-3990-3082>
м. Полтава, Україна

Ірина Тимінська,

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської та німецької філології,
Полтавський національний педагогічний інститут
імені В. Г. Короленка
<https://orcid.org/0000-0003-0814-655X>
м. Полтава, Україна

**Іншомовне академічне письмо
як важлива складова підготовки філологів**

**Foreign language academic writing as an important component
of philology students training**

***Анотація.** Академічне письмо охоплює різноманітні жанри, від наукових робіт і есе до дисертацій і презентацій на конференціях. Аналіз результатів впровадження англійського академічного письма в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка підтверджує важливість включення цього курсу як обов'язкового компоненту в освітньо-професійні програми для підготовки філологів на бакалаврському та магістерському рівнях. Мета навчальної дисципліни «Академічне письмо (англійська мова)», яка вивчається студентами-філологами на магістерському рівні, полягає у формуванні в студентів умінь і навичок написання академічних текстів різних жанрів англійською мовою через оволодіння стратегіями і прийомами написання есе, вивчення мови академічного тек-*

сту, ознайомлення зі стилем та лексикою сучасної професійної комунікації. У результаті спостереження та анкетування слухачів курсу з англомовного академічного письма були виявлені такі переваги його вивчення здобувачами вищої освіти: студенти розвивають навички написання текстів різних жанрів академічного письма, які є ключовими для їх навчальної та професійної діяльності, покращують свою іншомовну комунікативну компетенцію, формують дослідницькі навички, уміння критичного мислення, розвивають комунікативні, соціальні, лідерські, організаційні та креативні навички. Це виховує культуру наукового дослідження та почуття академічної доброчесності, надаючи студентам інструменти для виявлення та запобігання плагіату. Академічне письмо та академічна доброчесність є невід'ємними аспектами наукових досліджень у вищій освіті. Включення курсу з іншомовного академічного письма в навчальний план студентів-філологів має важливе значення для просування етичних практик у професійній діяльності на національному та міжнародному рівнях.

Ключові слова: іншомовне академічне письмо, мовленнєві компетенції, доброчесність, філолог, наукова діяльність, освітній компонент.

Summary. Academic writing covers a variety of genres, from research papers and essays to thesis and conference presentations. The analysis of the results of the introduction of English academic writing at Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University confirms the importance of this course as a mandatory component in the curricula for teaching Bachelor's and Master's philology students. The purpose of the academic course "Academic writing (English)", which is studied by Master's philology students, is to develop students' abilities and skills in writing texts of various academic genres in English through mastering the strategies and techniques of essay writing, studying the languages of academic texts, learning the style and vocabulary of modern professional communication. The results of the observation and students' surveys about English academic writing have revealed the following benefits of studying foreign language academic writing for philology students: students develop the skills of writing texts of various academic genres, which are the key for their educational and professional activities, improve their foreign language communicative competence, improve research and critical thinking abilities, develop communication, social, leadership, organizational and creative skills. It fosters a research culture and a sense of academic integrity while providing students with the tools for detecting and preventing plagiarism. Academic writing and academic integrity are integral aspects of research in higher education. The inclusion of academic writing as an educational component of philology students training is important for the promotion of ethical practices in professional activities at the national and international levels.

Key words: foreign language academic writing, language competence, integrity, philology student, scientific activity, educational component.

Вступ. Викладання академічного письма як університетського курсу відіграє вирішальну роль у покращенні академічних навичок і загальної компетентності студентів [6, с. 94]. Особливо велике

значення має курс з іншомовного академічного письма для підготовки майбутніх філологів, оскільки він допомагає студентам розвинути навички іншомовного письмового спілкування, які важливі для досягнення успіху в майбутній професійній діяльності. Завдяки цьому курсу студенти, які вивчають іноземні мови як фах, можуть покращити свою здатність ефективно формулювати складні ідеї, структурувати аргументи, підкріплювати твердження доказами, критично ставитися до академічної літератури, чітко та переконливо висловлювати свої ідеї. Розвиток навичок академічного письма також може підвищити рівень академічної успішності студентів, покращити навички іншомовного спілкування та критичного мислення, підготувати їх до наукової діяльності як на національному, так і міжнародному рівнях.

Крім цього, включення курсу з академічного письма як освітнього компоненту університетської підготовки має важливе значення для просування етичних практик в академічних колах [7, с. 30]. Студенти та науковці можуть розвинути гарні навички дослідження, етичної поведінки та розуміння професійних стандартів за допомогою стратегій стимулювання чесності, заохочення до наставництва, співпраці та працевлаштування, а також формування політики сприяння лідерству та адвокації [3, с. 763]. Загалом, дотримання академічних стандартів гарантує, що сучасна вища освіта підтримує найвищий рівень академічної досконалості та доброчесності [3, с. 762].

Мета нашого дослідження – визначити переваги вивчення курсу іншомовного академічного письма як обов'язкового компоненту здобувачами вищої освіти, які вивчають іноземну мову як фах, шляхом оцінки результатів впровадження цього курсу в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка.

Методологія та методи дослідження. Для досягнення мети дослідження та узагальнення його результатів були використані такі методи: 1) метод спостереження за студентами під час наукових конференцій, захисту кваліфікаційних робіт, занять з англomовного академічного письма, який доповнювався контрольними роботами, тестами, аналізом відповідей студентів під час опитування; 2) анкетування для виявлення відношення студентів до вивчення курсу англomовного академічного письма; 3) прийоми кількісних підрахунків для визначення рівня показників ефективності впровадження курсу з англomовного академічного письма в університетській освіті; 4) тестування як допоміжний метод для контролю рівня сформованості мовленнєвих навичок і вмінь студентів; 5) методи узагальнення та аналізу отриманих результатів для формулювання висновків дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Академічне письмо охоплює різноманітні жанри, від наукових робіт і есе до дисертацій і презентацій на конференціях. Його еволюція переплітається з розвитком дисциплінарних норм, методологій і стилістичних умовностей [10]. Ефективне академічне письмо не лише передає ідеї, але й дотримується таких наукових стандартів, як чіткість, ясність та об'єктивність [8].

З 2021 року в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка впроваджується курс «Вступ до англomовного академічного письма» на бакалаврському рівні та «Академічне письмо (англійська мова)» на магістерському рівні як обов'язкові освітні компоненти підготовки студентів, які вивчають іноземну мову як фах. Ці навчальні курси були розроблені групою викладачів у межах проєкту Європейського Союзу Erasmus+ 610427-EE-2019-EPPKA2-SBHE-JP «Foreign Language Teacher Training Capacity Development as a Way to Ukraine's Multilingual Education and European Integration» (MultiEd).

Розглянемо особливості курсу «Академічне письмо (англійська мова)» для магістерської програми студентів, які навчаються за спеціальністю 035 Філологія зі спеціалізацією 035.041 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) та 014 Середня освіта зі спеціалізацією 014.021 Англійська мова і література.

Мета навчальної дисципліни «Академічне письмо (англійська мова)» полягає у формуванні в студентів умінь і навичок написання текстів різних академічних жанрів англійською мовою через оволодіння стратегіями і прийомами написання есе, вивчення мови академічного тексту, ознайомлення зі стилем та лексикою сучасної професійної комунікації.

Протягом вивчення курсу «Академічне письмо (англійська мова)» студенти-магістранти засвоюють теми, пов'язані з концепцією академічного письма, моделями та критеріями оцінки предметно-орієнтованого письма (есе), особливостями мови та структури академічного тексту, академічною грамотністю, правилами написання англomовного академічного тексту в системі взаємодії між читачем і автором. Крім цього, здобувачі вищої освіти знайомляться з прийомами роботи з текстовою інформацією (стаття, документ, книга) та її складовими (заголовок, зміст, анотація), моделями виступу під час презентації, комунікативними стратегіями, способами дотримання академічної доброчесності.

За результатами трирічного впровадження курсу «Академічне письмо (англійська мова)» було виявлено такі позитивні моменти в навчальній, науковій та професійній діяльності студентів-філологів:

– збільшилась впевненість студентів щодо здатності до наукової діяльності, у результаті чого зросла кількість наукових публікацій студентів-магістрів;

– зросла кількість студентів, які презентували результати власних досліджень на наукових конференціях, круглих столах, семінарах;

– при написанні кваліфікаційних робіт більшість магістрантів продемонстрували вміння оцінювати та критично аналізувати професійні проблеми, пропонувати шляхи їх вирішення з використанням нових підходів та прогнозування;

– покращилась якість кваліфікаційних робіт за рахунок уміння студентів збирати та систематизувати фактичний матеріал, здійснювати науковий аналіз мовного та літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його на основі відповідних методологічних засад, формулювати узагальнення на основі самостійно оброблених даних, що призвело до зменшення показників плагіату в кваліфікаційних роботах магістрантів;

– здобувачі вищої освіти навчилися планувати, організовувати, проводити та презентувати власні дослідження та проекти в галузі філології.

Наші висновки щодо важливості вивчення курсу англomовного академічного письма філологами також були підтверджені результатами анкетування 30 здобувачів вищої освіти, які вивчали цей курс з носієм англійської мови – американським професором, письменником та літературознавцем Грегорі Равер-Лампманом (США) за програмою Державного департаменту США (English Language Fellow Program)». З метою виявлення ефективності цього курсу слухачам було запропоновано анкету з дев'яти запитань. Проаналізуємо результати відповідей студентів на деякі з цих запитань.

Респонденти підкреслили значні переваги вивчення курсу англomовного академічного письма для професійного та особистісного розвитку. Всі студенти (100%) підкреслили важливість вивчення курсу англomовного академічного письма з носієм англійської мови, що сприяло розвитку їх англomовної компетенції через формування навичок англomовного академічного письма та засвоєння теоретичного матеріалу.

Другою перевагою вивчення англomовного академічного письма було підвищення рівня впевненості студентів у вивченні англійської мови (73,7%). Інші аспекти, такі як покращення лексико-граматичної компетенції з англійської мови (67,4%), засвоєння особливостей наукової англійської мови (72,1%), покращення здатності студентів вести розмову (46,8%), подолання мовного бар'єру в процесі навчання (56,8%), також були відзначені респондентами.

Серед важливих аспектів якості викладання курсу англомовного академічного письма студенти відмітили чіткість подання інформації, її актуальність, отримання знань та навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності, розширення кругозору. Студенти вказали, що під час вивчення цього курсу вони дізналися, як правильно написати есе, які бувають типи есе, різні підходи до написання есе, як використовувати ІТ інструменти для написання есе.

Відповіді на запитання щодо можливого застосування інформації, отриманої під час проходження курсу англомовного академічного письма, розподілилися таким чином: 94,2% студентів будуть використовувати отримані знання в подальшому навчанні, що свідчить про те, що цей курс гармонійно пов'язаний з іншими навчальними курсами студентів. Студенти, які поєднують роботу та навчання, вказали на те, що курс англомовного академічного письма допомагає їм у роботі вчителя англійської мови та перекладача (82,1%). Близько 90% використовуватимуть отримані знання в науковій роботі – при написанні статей, курсової та кваліфікаційної роботи.

Відповідаючи на запитання про компетенції, які студенти отримали в процесі засвоєння курсу з англомовного академічного письма, студенти вказали на покращення рівня мовленнєвої компетенції (навичок письма, говоріння та читання), уміння критичного мислення, цифрових та аналітичних навичок, уміння працювати в команді.

Згідно з опитуванням, 100% студентів порекомендують курс англомовного академічного письма своїм одноліткам, що вказує на важливість включення цього курсу до навчального плану студентів-філологів.

За підсумками опитування студентів щодо вивчення курсу англомовного академічного письма з американським професором та результатами вивчення курсів «Вступ до англомовного академічного письма» та «Академічне письмо (англійська мова)» студентами бакалаврських та магістерських програм, які вивчають англійську мову як фах, можна виділити переваги цього курсу для університетської освіти.

По-перше, англомовне академічне письмо відіграє вирішальну роль у покращенні іншомовної комунікативної компетенції студентів-філологів. Виконуючи структуровані письмові вправи, студенти навчаються чітко та лаконічно формулювати свої думки. Цей процес передбачає логічне впорядкування ідей, використання відповідної термінології та вироблення зв'язних аргументів. Ефективне спілкування не обмежується лише письмом; це поширюється на усне спілкування, презентації та спільні проекти. Навички, відточені за

допомогою академічного письма, можна перенести в різні контексти, що дозволяє студентам переконливо та впевнено викладати свої ідеї іноземною мовою. Ця розширена комунікативна здатність є важливою для успіху в навчанні та сприяє кращій міжособистісній взаємодії студентів.

По-друге, під час проходження курсу англomовного академічного письма студенти отримують навички ефективної організації дослідження, що дозволяє їм систематично структурувати свої висновки. Вони навчаються створювати комплексні плани дослідження, використовувати інструменти керування цитуванням і вести детальні нотатки. Ці прийоми допомагають логічно та зв'язно компілювати інформацію, зрозуміло представляти свої аргументи. Чіткий аргумент гарантує, що читач може слідувати лінії міркувань автора, завдяки зв'язному й переконливому тексту. Щоб сформулювати чіткий аргумент, студенти повинні почати з визначення своєї тези та підкріплення її добре підібраними доказами.

По-третє, використання академічних баз даних покращує дослідницькі навички студентів. Студенти вчатьс'я орієнтуватися в таких базах даних, як JSTOR, PubMed і Google Scholar, щоб знаходити рецензовані статті, журнали та інші наукові ресурси. Ці бази даних необхідні для доступу до високоякісної інформації, яка є основою будь-якої наукової роботи [1]. Користуючись перерахованими вище платформами, студенти можуть ефективно підбирати відповідну літературу з надійних та авторитетних джерел.

По-четверте, оцінка джерел на предмет достовірності є ще одним важливим завданням курсу академічного письма, оскільки це безпосередньо впливає на цілісність дослідження. Студентів навчають критично оцінювати літературні джерела, враховуючи автора, репутацію видання та наявність рецензування. Наприклад, джерело, написане визнаним експертом у цій галузі та опубліковане в авторитетному виданні, вважається більш надійним, ніж анонімна стаття на неакадемічному веб-сайті. Це не лише покращує якість виконання завдань, але й формує почуття академічної доброчесності, оскільки студенти уникають недостовірної чи упередженої інформації [2].

По-п'яте, студенти можуть використати знання, отримані під час вивчення курсу англomовного академічного письма, як для навчання, так і в професійній діяльності.

По-шосте, під час занять з англomовного академічного письма здобувачі освіти можуть бути задіяні в написання групових проєктів з чітко визначеними завданнями. Кожен член проєктної групи має розуміти свої конкретні обов'язки (дослідження, написання, редагування чи презентація). Наприклад, один студент може взяти на себе

роль координатора, забезпечуючи дотримання термінів і рівномірний розподіл завдань між членами групи. Інший – може зосередитися на пошуку надійних посилань та інтеграції їх у роботу, таким чином підтримуючи академічну доброчесність. Розподіл обов'язків не лише мінімізує плутанину, але й використовує сильні сторони кожного студента, значно сприяючи якості кінцевого результату. Ефективна співпраця в групових проєктах вимагає стратегічного планування та послідовного спілкування. Це сприяє формуванню в здобувачів вищої освіти комунікативних та лідерських навичок, уміння керувати часом та працювати в команді. Спільні письмові проєкти та мультимодальні завдання сприяють залученню до проєкту всіх учасників, стимулюють їх творчі здібності та створюють ефективне середовища для співпраці [5].

Однак, при впровадженні курсу з іншомовного академічного письма слід пам'ятати про деякі труднощі. До них належить проблема оволодіння дисциплінарними особливостями, синтезування складної інформації та розвиток навичок критичного мислення [9]. Крім того, знання мови та культурні відмінності можуть вплинути на рівень якості письма серед студентів різних груп [4]. Забезпечення академічної доброчесності вимагає активних заходів для запобігання плагіату та дотримання етичних стандартів. Навчальні заклади використовують такі стратегії, як кодекси честі, програмне забезпечення для виявлення плагіату та освітні заходи для сприяння етичній поведінці. Проте культурні відмінності та різне уявлення про академічну доброчесність створюють постійні проблеми під час виконання завдань та досягнення поставленої мети [11, с. 40].

Висновки з дослідження. Впровадження курсу іншомовного академічного письма як обов'язкового освітнього компоненту в освітньо-професійні програми для підготовки філологів забезпечує формування в студентів умінь і навичок написання академічних текстів різних жанрів, які є ключовими для їх навчальної та професійної діяльності.

Ефективна інтеграція курсу іншомовного академічного письма з іншими навчальними дисциплінами магістерських та бакалаврських освітніх програм покращує іншомовну комунікативну компетенцію студентів, розвиває їх дослідницькі навички, формує уміння критичного мислення, виховує культуру наукового дослідження та почуття академічної доброчесності, створює продуктивне та ефективне середовища для співпраці, розвиваючи комунікативні, соціальні, лідерські, організаційні та креативні навички здобувачів вищої освіти. Загалом, все це підвищує рівень академічної доброчесності, надаючи студентам інструменти для виявлення та запобігання плагіату.

Академічне письмо та академічна доброчесність є невід’ємними аспектами наукових досліджень у вищій освіті, які розширюють можливості студентів для досягнення успіху в науковій сфері. Виховання культури академічного письма та доброчесності в університетських умовах приносить користь студентам, викладачам та академічній спільноті в цілому.

Перспективами подальших досліджень є вивчення доцільності впровадження іншомовного академічного письма для студентів інших спеціальностей, які не вивчають іноземну мову як фах, проте потребують навичок іншомовного письма, щоб уміти орієнтуватися в іншомовних джерелах та виходити на міжнародний рівень зі своїми професійними досягненнями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мартинюк О. М. Академічне письмо (конспект лекцій): навчально-методичне видання. Луцьк : Вежа, 2021. 48 с.
2. Проект Закону про академічну доброчесність. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43481>.
3. Asif Raza Muhammad, Atif Raza Muhammad, Kashif Raza Muhammad, Awais Ashraf Muhammad Fundamentals of academic integrity: The need of hours. *Journal of Educational & Psychological Research*. Volume 5. Issue 3. 2023. P. 761–766.
4. Bailey Stephan Academic writing for international students of business. Routledge. 346 p.
5. Dias P., Freedman A., Medway P., & Pare A. Worlds of writing: Acting and writing in academic and workplace contexts. Routledge, 1999. 266 p.
6. Kovalenko Oksana, Afanasenko Olga Enhancing professional competence of pharmaceutical students in the academic English course. *Advanced Education*. № 17. 2021. P.84–89. URL: <https://ae.fl.kpi.ua/article/view/229690>.
7. Mulenga Robert, Shilongo Helvi Academic integrity in higher education: Understanding and addressing plagiarism. *Acta Pedagogia Asiana*. Volume 3(1). 2024. P. 30–43.
8. Murray R. How to write a thesis. Glasgow: Bell & Bain Ltd, 2011. 346 p.
9. Research literacies and writing pedagogies for masters and doctoral writers. / Ed. by Cecile Badenhorst, Cally Guerin. Leiden & Boston: Brill, 2015. 456 p.
10. Swales J. M. Research genres: Explorations and applications. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. 314 p.
11. Walker M., & Townley C. Contract cheating: A new challenge for academic honesty? *Journal of Academic Ethics*, 10(1). 2012. P. 27–44.